

Tutkijan hikinen kesä – päiväkirja

Jaana Anglé

Vieraskieliset lapset eteläisellä Pohjanmaalla -projekti

Tutkimuksemme kohteena ovat Seinäjoen sekä sen ympäryskuntien ja Vaasan kaupungin 3–17-vuotiaat vieraskieliset lapset ja heidän sosiaalistumisensa paikallisväestöön. Vieraskielisten lasten elämänhallinta ja sosiaalistuminen ovat suorassa suhteessa heidän tulevaisuuteensa. Tutkimus onkin erittäin ajankohtainen eteläisellä Pohjanmaalla, jossa maahanmuuttajataustaisten alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten määrä kasvaa lastentarhoissa, kouluissa ja vapaa-ajan harrastuksissa.

Aineisto kerätään SurveyPal-nettikyselylomakkeella, osallistuvan havainnoinnin ja haastattelujen avulla. Nettikyselylomake lähtee noin 1 000 perheeseen, koska vastaajat on valittu siten, että jokaisesta perheestä vastaa yksi lapsi. Havainnoiteja toteutetaan niin vapaa-ajalla kuin päiväkodeissakin. Yli 15-vuotiaita nuoria haastatteleimme.

Otteita päiväkirjasta

Projektimme sai kuvainnollisesti siivet kesän aikana. Olimme päättäneet, että aloitan kentällä tapahtuvan havainnoinnin kesäkuussa. Pontevasti nostin kissan hännän pöydälle ja käärin hihat ylös. Nyt olisi luvassa hikinen kesä. Sitä se totta totisesti oli, toki se taisi olla suurelta osin tuskanhikeä. Olin pitänyt itseäni suhteellisen sosiaalisena ja mukautuvana persoonana, ensimmäiseen havainnointipäivään saakka. Tällöin karisi pienimmätkin luulot itsestäni ja itsetunnon rippeitä piti pihdeillä poimia kotipihasta päivän päätyttyä.

Lapset ja varsinkin nuoret osasivat kyllä haastaa tämmöisen pikkuhiljaa keski-ikäistyvän pylleröisen tutkijan. Ohjatuissa toiminnoissa tapahtuva havainnointi oli niin ikään mielenkiintoinen sekameteliosoppa, kun se oli vielä maustettu aikuisilla toimijoilla. Eipä olisi tutkija uskonut, kuinka tähän vaadittiin kaikki elämässä opittu käytöskoulu sekä oman sosiaalisuuden ja itsetunnon uudelleen arviointi. Ha-

vainnointi ei tietenkään ollut vierasta minulle ja olin tehnyt vankan pohjatyönkin tähän – nyt vain kuvailen tuntojani näiltä päiviltä.

Muistan tuon ensimmäisen illan, kun päätin käydä havainnoimassa nuorisoa kaupungilla, viikonloppuna ilta-aikaan. Aiheutin lievästi sanottuna pientä ihmetystä yksin istuvana, selkeästi tilanteen vaatiman keski-ikäni pari vuotta sitten ylittäneenä. Kävi siinä pari tyyppiä kyselemässä, olisinkohan hakenut kaupasta jotakin johon tarvittiin jo 18-vuoden ikä. Eipä saaneet nuoret haluamaansa. Tämän jälkeen päätin hiljaksen poistua taka-alalle ja käydä katselemassa muita paikkoja. Ehkäpä näiden nuorten olisi hyvä tutustua ja tottua tähän yksikseen hiippailevaan Kassi-Almaan. Täytyy tunnustaa, että tämä ensimmäinen havainnointi kaupungilla jäi sillä kertaa yhteen tuntiin. Kotijoukoissa nopea kotiinpaluuni aiheutti lievää hilpeyttä. Sain kommentteja esimerkiksi väärästä pukeutumisesta ja hiustyylistä, niitä nämä tukijoukkoni ehdottivat muutettaviksi. En nähnyt tässä mitään huvittavaa, he sitäkin enemmän.

Havainnointipäiviä kertyi kesä-heinäkuussa yli kaksikymmentä. Sulauduin porukkaan ensimmäisten päivien kipuiluista huolimatta. Opin tuntemaan näitä lapsia, nuoria ja aikuisia. Aloin viihtymään kentällä. Tutkimuspäiväkirjani alkoivat saada positiivista sävyä. Ihmiset ympärilläni alkoivat luottaa minuun. Ensimmäisen kerran huomattessani tämän, teki mieleni tuulettaa. Tyydyin luonnollisesti tutkijalle ominaiseen vaisuun hymyyn ja pään nyökkäykseen.

Olin kyseenalaistanut paikkani useita kertoja. Millä oikeudella minä tunkeudun toisten yksityiselämään? Tiesin, että tämä oli tyyppillistä muillekin tutkijoille, mutta ei se oloani helpottanut. Olin usein kuin kala kuivalla maalla.

Kun kesä päättyi ja työni joillakin näistä kentistä, tunsin haikeutta. Huomasin kaipaavani niitä kiljuvia pirpanoita, jalkapallon mäiskettä, nopeasti syötyjä lounaita (lämmenneitä juustoleipiä), sadetta, sitä koko kesän jatkunutta sadetta. Se oli kesäni se. Yksi parhaista!